

РЕГУЛАТОРНИ ПРОБЛЕМИ НА ТОПЛИФИКАЦИЈА АД

Во изминатиот период, а особено во периодот 2006-2007 година Топлификација АД имаше сериозни проблеми со одлуките на Регулаторната Комисија за Енергетика (РКЕ).

Согласно законот за енергетика, на фирмата која врши регулирана енергетска дејност РКЕ треба да и обезбеди финансиска стабилност во работењето со тоа што вкупно одобриениот приход од работењето на фирмата треба да ги покрие дозволените трошоци и дозволиениот принос на капитал. Таквиот принцип на обезбедување финансиска стабилност на фирмите кои работат регулирани енергетски дејности исклучува можност фирмата да покаже оперативна загуба во работењето.

Доколку фирмата во одреден период покаже оперативни загуби, РКЕ мора да ги анализира причините за таквите загуби.

Ако причините за оперативните загубите се од погрешно определена цена, согласно законот за енергетика, РКЕ со следната цена треба да ја компензира грешката со цел да не ја влоши финансиската стабилност на фирмата, што е основа за сигурното снабдување со енергија на крајните корисници.

Ако причините за оперативните загуби се од лошо работење на фирмата, РКЕ веднаш треба да ја предупреди фирмата да го корегира своето работење со цел да се елиминираат оперативните загуби. Доколку фирмата не го корегира своето работење и повторно покаже оперативни загуби, поради лошо работење, РКЕ веднаш треба да ја одземе лиценцата бидејќи со повеќегодишни оперативни загуби, сериозно се загрозува финансиската стабилност на фирмата, а со тоа и сигурното снабдување со топлинска енергија.

Првиот регулаторен проблем се јавува во 2006 и 2007 година кога се генерирани сериозни оперативни загуби во работењето на Топлификација АД кои и денес претставуваат сериозна опасност за функционирањето на Групацјата фирми во Топлификација АД.

На почетокот на 2008 година РКЕ на јавен оглас ја ангажира фирмата ААГ-АНАЛИЗИС ЕНД АДВАЈЗОРИ ГРУП-Скопје (ААГ), да изработи анализа на финансиското работење на Топлификација АД врз основа на изворна сметководствена документација.

По тримесечно работење на фирмата ААГ во Топлификација АД, кон средината на 2008 година извештајот е доставен до РКЕ. По верификација на извештајот од страна на РКЕ истиот е платен на фирмата ААГ, со констатација дека таа успешно ги исполнила барањата од договорот. Согласно актите на РКЕ, РКЕ беше должна тој извештај да го објави на официјалната страна на РКЕ, да изработи извештај врз основа на наодите во анализата, истиот да го достави до Топлификација АД и врз основа на извештајот да ги преземе неопходните мерки за обезбедување сигурно снабдување со енергија. **РКЕ до денес нема исполнето ниту една од тие обврски.** Согласно нашите сознанија, овој извештај надвор од РКЕ е познат само на истражниот судија кој води истрага по овој предмет.

Согласно ревидираните финансиски извештаи на Топлификација АД, фирмата во 2006 година има покажано 72 милиони денари оперативна загуба, а во 2007 година 157 милиони денари или вкупно двете години 229 милиони денари.

При таква оперативна загуба РКЕ треба или да ја одземе веднаш лиценцата поради сериозна нарушеност на финансиската стабилност на Топлификација АД или во наредните цени да предвиди додаток за да ја надомести оперативната загуба од 229 милиони денари и неостварениот принос на капитал кој за двете години е околу 180 милиони денари.

Согласно ревидираните финансиски извештаи Топлификација АД има неостварен приход (оперативна загуба плус неостварен принос на капитал) од 409 милиони денари.

Топлификација АД има остварено билансна добивка во 2006 годината од 29 милиони денари поради билансен приход од продажба на акции на Комерцијална Банка од 103 милиони и во 2007 година билансна добивка од 118 милиони денари поради билансен приход од 314 милиони денари од продажба на акции на Комерцијална Банка и поради 20 милиони денари негативна разлика помеѓу финансиските приходи и расходи.

Значи, во 2006 и 2007 година од регулираните дејности Топлификација АД има остварено **финансиска загуба (штета) од 409 милиони денари**. Оперативната загуба во 2006 и 2007 година од 229 милиони денари е покриена со продажба на имот, акции од Комерцијална Банка, која ефектуирала со билансна позитива од 417 милиони денари со што се остварени вкупни билансни позитивни резултати од 147 милиони денари.

Продажбата на имот неможе да се употреби за трајно покривање на оперативни загуби генерирани од одлуки на РКЕ. Во тој случај би бил оштетен капиталот на Топлификација АД. Поради тоа, Топлификација АД со почетокот на инвестирањето во ТЕ-ТО АД кон крајот на 2008 година средствата од продадениот имот во Комерцијална Банка ги инвестира во ТЕ-ТО АД, а оперативната загуба ја покри со кредит од 229 милиони денари.

Вториот регулаторен проблем е принципот кој РКЕ го применува од 2006 година до денес, **“Одобрените трошоци за работење на фирмата и одобрениот принос на капитал можат да се покријат само ако наплатата е 100% успешна“**.

Јасно е дека таква наплата неможе да се оствари во ниту една дејност, а најмалку во комуналната енергетика, каква се топлификационите системи. Процентите на наплата во регионот се движат од 75% во Бугарија и Србија, преку 85% во Унгарија, до 92% во Словенија. **Топлификација АД има 93% наплата во последните 10 години**. Тоа значи дека секоја година Топлификација АД има помалку остварени ликвидни средства од одобрените околу 7%. Ако просечната фактурирана реализација со ДДВ во последните 5 години (2006-2010) е околу 2 милијарди денари, годишниот недостаток на ликвидни средства е околу 140 милиони денари или за 5 години вкупно 700 милиони денари. Ако од тој износ се намали амортизација на основните средства за 5 години во висина од 300 милиони денари која не е ликвиден трошок, недостатокот на ликвидни средства по тој основ за 5 години ќе се намали на 400 милиони денари.

Согласно меѓународните сметководствени стандарди (МСС) дел од ненаплатените средства во годината треба да се отпишат, со што се намалува остварениот приход и со тоа се генерира финансиска загуба (штета) поради принципот на обавезна наплата од 100%. Потребните отписи според МСС во периодот 2006 - 2010 година се околу 450 милиони денари. Овој износ преставува отпишан финансиски приход согласно МСС т.е. загуба на приход кој не е предвиден во Правилникот за определување на цена.

Согласно на погоре изнесената анализа, финансиските штети (неостварен дозволен приход) на Топлификација АД од двата регулаторни проблеми во периодот 2006 – 2010 година се 859 милиони денари. Потребните ликвидни средства за покривање на овие неостварени приходи се 629 милиони денари. За овие потреби генерирани од регулаторни проблеми од 2006 до 2010 година Топлификација АД користи 640 милиони денари банкарски кредити.

За тековно работење на Топлификација АД во текот на годината, во периодот 2006 – 2010 година потребно беше додатно да се обезбедат околу 900 милиони денари кредити и гаранции.

Поради регулаторни проблеми и за тековно работење вкупната потреба за кредити на Топлификација АД до 2010 година беше околу 1,54 милијарди денари.

Со зголемување на цената на горивата во октомври 2011 во однос на октомври 2010 за околу 25%, додатно се зголемува потребата од кредити за тековно работење за околу 250 милиони денари.

ТОПЛИФИКАЦИЈА АД